

\ Raadsvoorstel

Zaak 37838

Onderwerp: Begroting 2018 inclusief 2e begrotingswijziging 2017 en
jaarrekening 2016 GGD Zuid-Limburg
Openbaarheid: Openbaar
Portefeuillehouder: Wethouder Leunissen
Datum Raad: 08-06-2017
Nummer: 2017/5/5

\ Samenvatting

Bijgevoegd is de conceptbegroting GGD 2018 en 2e Begrotingswijziging 2017. Alvorens deze stukken worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid Limburg (Gemeenschappelijke regeling) op 10 juli 2017, worden ze voorgelegd aan de gemeenteraden om de zienswijze hierop kenbaar te maken. Uw zienswijze op de begroting dient vóór 1 juli 2017 aan de GGD kenbaar te zijn gemaakt. Voor de programmalijn GHOR wordt een afzonderlijke begroting aangeboden.

\ Conceptbesluit

Een positieve zienswijze te geven t.a.v. de 2e begrotingswijziging 2017 en de begroting 2018 met de kanttekening dat niet ingestemd kan worden met het totale budget Veilig Thuis en de verdeling van de kosten van Veilig Thuis naar rato van het aantal inwoners.

\ Grondslag

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid-Limburg

\ Aanleiding

Afgelopen beleidsperiode zijn de financiële taakstellingen behaald en de gemaakte inhoudelijke afspraken gerealiseerd. Voor de periode 2016-2019 zijn de GGD en de gemeenten een ontwikkelpartnerschap aangegaan en zijn de inhoudelijke en financiële kaders bepaald. Het eerder hiervoor gekozen scenario dat uitgaat van een gelijkblijvend budget, waarbij sprake is van een jaarlijkse indexatie conform de nu geldende regels, blijft gedurende deze periode van toepassing. Op basis van nader uit te werken business cases kan sprake zijn van een gefaseerde groei van de begroting. Uitgangspunt hierbij is dat deze groei in de begroting van de GGD gepaard gaat met een daling van gemeentelijke kosten op macroniveau in het sociale domein.

\ Doel

Verbeteren van de gezondheidssituatie van de inwoners van de regio Zuid-Limburg. Daartoe vervult de GGD vanuit een collectieve en preventieve invalshoek de volgende kerntaken: beschermen, bewaken, bevorderen van de gezondheid van de inwoners. Daarbij gaat speciale aandacht uit naar mensen in een kwetsbare positie, zoals jongeren, ouderen en mensen die op meerdere gebieden problemen hebben.

De GGD draagt eraan bij dat:

- iedereen kan deelnemen aan de samenleving;
- de Zuid-Limburgse jeugd gezond opgroeit;
- dat de mensen zich veilig en prettig voelen in de wijk waarin ze wonen.

Hiervoor biedt de GGD, naast de taken die wettelijk verplicht moeten worden, een producten- en dienstenpakket (PKA-model) aan met een optioneel keuzepakket voor gemeenten. Door in te stemmen met de begroting, kan aan bovenstaande doelstelling worden voldaan.

\ Argumenten

De GGD stelt jaarlijks een zo realistisch mogelijke begroting op met daarin de inkomsten en uitgaven voor het komend kalenderjaar. De algemene uitgangspunten voor de begroting zijn in de Gemeenschappelijke Regeling of door besluitvorming in het Algemeen Bestuur vastgelegd.

Inhoudelijke en financiële kaders

Voor de periode 2016-2019 hebben de gemeenten de inhoudelijke en financiële kaders bepaald. Inhoudelijk is hieruit het nieuwe regionale gezondheidsbeleid gekomen, 'Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen'. Financieel werd er unaniem gekozen voor het scenario dat uitgaat van een gelijkblijvend budget, waarbij sprake is van een jaarlijkse indexatie conform de nu geldende regels. Op basis van nader uit te werken business cases kan sprake zijn van een gefaseerde groei van de begroting. Het uitgangspunt hierbij is dat deze groei in de begroting van de GGD gepaard gaat met een daling van de gemeentelijke kosten op macroniveau in het sociaal domein. Concrete kansen hiervoor liggen in het programma 'gezonde jeugd'. Het is hierbij nodig om domein overstijgend in overleg te gaan.

Efficiency

Ook in 2018 wordt getracht om samenwerkingen met (keten)partners structureel te borgen, zodat het niet blijft bij incidentele voordelen. Het streven is om structurele synergie effecten te behalen en dat bij het nemen van besluiten een zo een optimale balans wordt gezocht tussen effectiviteit en efficiency.

Het gaat hierbij dan vooral om samenwerkingen met gemeenten en andere GGD'en. Dit kan zowel op inhoudelijke aspecten, procesinrichting als ondersteunende processen zijn. Belangrijk hierbij is dat over de grenzen van de beleidsterreinen heen georganiseerd wordt. De kaders voor de periode 2016 -2019 bieden hierbij de mogelijkheid om dit verder vorm en inhoud te geven.

Een voorbeeld van efficiency in de bedrijfsvoering zijn de toevoeging van toezicht Wmo en de ontwikkelingen bij Veilig Thuis. Door verbinding met andere toezichtstaken van GGD, maakt dat de Wmo zonder veel meerkosten voor de gemeente op een effectieve en efficiënte manier kan worden ingevuld. Als gevolg van de ontwikkelingen bij Veilig Thuis ontstaat bij het programma GGD als gevolg van een voordeel op de concern overhead een structureel positief herverdeeldeffect.

Algemene uitgangspunten in de begroting

- De bijdrage van de gemeenten wordt gebaseerd op het aantal inwoners van Zuid-Limburg op basis van de CBS-cijfers per 1 januari van twee jaar voorafgaand aan het boekjaar (begroting 2018 is gebaseerd op het aantal inwoners van 2016).
- Bij het opstellen van de begroting wordt gebruik gemaakt van indexcijfers van het Centraal Planbureau. Van de indexpercentages voor loon en materieel wordt een gemiddelde index berekend op basis waarvan de opbrengsten (inclusief gemeentelijke bijdrage) worden geïndexeerd.
- Voor 2018 hanteert de GGD (m.u.v. de RAV) een index van 0,8% voor materieel en een index van 1,0% voor personeel.
- De GGD gebruikt voor de meerjarenraming een standaard indexpercentage van 1,75%.
- Bij de jaarrekening vindt een herrekening plaats op basis van de daadwerkelijke index. Om te voorkomen dat grote verschillen bij de herrekening ontstaan, wordt bij significante afwijkingen in de index (meer dan € 0,10 per inwoner) de begroting bijgesteld.
- De begroting wordt op hoofdproductniveau opgesteld.
- Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur gebeurt op programmaniveau waarbij de productbegroting ter informatie is toegevoegd.

Veilig Thuis

Veilig Thuis is sinds 1 januari 2015 een onderdeel van de GGD Zuid Limburg.

Medio 2016 is door de Limburgse bestuurders de keuze is gemaakt om de landelijke lijn te volgen, vanaf 2017 ook meldingen van politie met code huiselijk geweld bij Veilig Thuis te laten binnen komen en conform de landelijke geldende kwaliteitseisen te werken. Hierdoor is Veilig Thuis, in tegenstelling tot voorgaande jaren, voor het eerst als volwaardig takenpakket in de begroting 2018 opgenomen. Eerder genoemde algemene uitgangspunten zijn hierdoor ook van toepassing op de taak Veilig Thuis.

Perceel 1: werken zonder wachtlijsten – de basis op orde

Met inzet incidentele middelen is het gelukt om de wachtlijst weg te werken, waardoor sinds 2017 geen wachtlijsten meer zijn. Om wachtlijstvrij te kunnen blijven werken, zijn additionele middelen nodig die in overeenstemming zijn met de hoeveelheid werk. Dit gaat samen met de inhoud waarbij de focus ligt op het voldoen aan alle voorwaarden conform het handelingsprotocol. Voornemens zijn om de gevraagde additionele middelen te besteden aan uitbreiding van capaciteit (extra uitbreiding van 5,5 fte). Gelet op het feit dat de uitbreiding relatief beperkt is qua omvang ten opzichte van de totale GGD-organisatie en de overhead reeds gedekt is in de goedgekeurde begroting 2017 van de GGD, worden voor 2017 geen kosten voor de overhead in rekening gebracht. De grote fluctuaties in instroom en doorstroom bij Veilig Thuis, maken het noodzakelijk om de bekostiging hiervan te laten meebewegen. Als uitgangspunt is gesteld dat bijstelling van het budget gebeurt bij een afwijking van 5% naar boven en beneden.

Perceel 2: politiemeldingen als nieuwe taak

Zoals aangegeven, worden medio 2017 alle mutaties huiselijk geweld en kindermishandeling die de politie in haar systeem meldt, geregistreerd en beoordeeld door Veilig Thuis. Door toevoeging van deze taak vervult Veilig Thuis alle taken zoals landelijk aan Veilig Thuis organisaties zijn opgedragen. De financiële implicaties voor deze nieuwe taak zijn becijferd in het bedrijfsplan en in de begroting 2018 opgenomen en laat ook een verschil zien tussen de bedragen in 2017 en 2018. Momenteel is het moeilijk in te schatten hoeveel meldingen bij Veilig Thuis zullen binnenkomen (mede omdat de werkwijze van de politie gaat veranderen), hoeveel tijd nodig is voor een adequate invulling van het werk en het aantal meldingen dat doorgeleid kan worden naar het lokale veld. De verwachting is echter dat een groot aantal meldingen doorgeleid wordt naar het lokale veld. Op basis van het monitorplan vindt een gedegen monitoring plaats om de aannames te controleren en bij te stellen waar nodig is. Waarschijnlijk gaat dit leiden tot een begrotingswijziging.

Om de periode tot aan de overdracht medio 2017 goed te laten verlopen, zijn overbruggingsplannen opgesteld, die uitgaan van een actieve en intensieve samenwerking tussen de Veiligheidshuizen, Veilig Thuis en de lokale gemeentelijke toegang in de periode tot 1 juli 2017. Om deze actieve samenwerking vorm te geven en eveneens een kwaliteitsimpuls mogelijk te maken tijdens de overbruggingsperiode wordt van Veilig Thuis een extra inzet gevraagd van 1,5 fte (0,5 fte per veiligheidshuis). Deze extra inzet is meegenomen in deze begrotingswijziging.

Jeugdgezondheidszorg

Sinds de komst van de nieuwe taken op jeugd gebied zoekt de gemeente samen met de GGD naar de meest optimale positionering van JGZ binnen het hele jeugddomein. Dit levert spanning op om enerzijds het basispakket JGZ volgens de Wet Publieke Gezondheid optimaal uit te voeren en anderzijds een rol te nemen ten aanzien van verschillende jeugdtaken.

De JGZ heeft een grotere taak door de nieuwe Jeugdwet bij:

- Koppeling van passend onderwijs en jeugddomein, het komt er op neer dat JGZ een goede rol kan vervullen bij het verbinden van onderwijs en jeugdhulp als dit aan de orde is.
- Samenwerking huisartsen, specialisten en jeugdartsen, door de nieuwe Jeugdwet en de onafhankelijke verwijsbevoegdheid van artsen is er meer nadruk komen te liggen op de verbindende rol van jeugdartsen met de medische wereld. De jeugdarts kent zowel het jeugddomein, onderwijs domein als medische domein.
- Expertise inbreng bij team jeugd en ronde tafels. Vanuit JGZ wordt expertise vanuit de sociaal-medische invalshoek ingebracht als dit nodig is bij team jeugd. Dit is in veel situaties van toegevoegde waarde waardoor het beroep dat op JGZ wordt gedaan redelijk groot is.

Deze vernieuwde positionering en daaraan gekoppelde taken leidt er toe dat de JGZ niet meer in alle situaties toekomt en haar reguliere takenpakket en wachttijden oplopen. Dit is een onwenselijke situatie. Voor het jaar 2017 wordt voorgesteld om dit met een incidentele extra bijdrage op te vangen (zie de begrotingswijziging 2017). Voor de toekomst wordt voorgesteld om een gezamenlijke discussie te voeren over de rol, taken en positionering van JGZ in het jeugddomein om te komen tot een structurele werkwijze en inzet.

Toezicht Wmo

Op 4 juli 2016 heeft het AB besloten om het reactief toezicht Wmo toe te voegen aan het basispakket van de GGD. De kosten hiervan worden versleuteld tot bijdrage per inwoner. De totaalkosten voor het toezicht Wmo worden geraamd op € 95.000,00. Dit komt voor de gemeente Voerendaal neer op € 1.992,00. Deze kosten zijn reeds meegenomen en structureel bijgesteld in de 1e begrotingswijziging 2017, zie zaak 33314.

Publieke gezondheid vergunninghouders

De extra kosten waar we als gemeente mee te maken krijgen rondom de publieke gezondheid vergunninghouders, worden op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten gefactureerd en zijn niet opgenomen in het basispakket. De GGD heeft in de bijgestelde begroting 2017 rekening gehouden met een bedrag van € 6.834,00. Deze kosten worden ten laste gebracht van het budget 'Welzijnsactiviteiten nieuwkomers'. Op deze post worden de via het COA ontvangen gelden van de Regeling Maatschappelijke Begeleiding Asielgerechtigden verantwoord. Hierdoor wordt vooralsnog verwacht dat dit per saldo budgettair neutraal verloopt.

Hart voor Voerendaal

In Zuid-Limburg en ook in Voerendaal vormt de komende jaren het concept Positieve gezondheid de basis. De GGD ziet hierbij gezondheid in termen van veerkracht, functioneren en participatie. De aanpak van de GGD richt zich hierbij dan ook op het ondersteunen en bevorderen van de regie van burgers. Om het doel van gemeenten om gezondheid te bevorderen en sociaal economische gezondheidsverschillen te bereiken, kan de GGD fungeren als bruggenbouwer om de verbindende kracht van gezondheid te benutten. De GGD heeft hierbij een toekomstgerichte kijk op de publieke gezondheid en vervult een neutrale en onafhankelijke rol. Vanuit deze rol is de GGD ook een partner in ons jaar van de positieve gezondheid middels 'Hart voor Voerendaal'.

Het jaar van de positieve gezondheid is het startpunt van Voerendaal als positief gezonde gemeente. Hart voor Voerendaal is de wijze waarop gemeente Voerendaal positieve gezondheid praktisch vertaald door middel van 'learning by doing'. Met een breed uitgezette bewustwordingscampagne stellen wij het algemeen welbevinden van onze burgers centraal. Hierbij is het vooral van belang dat mensen zelf de vertaling maken vanuit actie en ervaring naar het effect op hun eigen positieve gezondheid, geheel in lijn met het begrip en de 6 pijlers van positieve gezondheid zoals ontwikkeld door Machteld Huber.

In het jaar van de positieve gezondheid werken we in sprints. Een sprint omhelst een kwartaal. Zo kunnen we goed de ontwikkelingen bijhouden, evalueren en verbeteringen doorvoeren gedurende het jaar. In 2017 heeft sprint 1 in het teken gestaan van de start van de campagne Hart voor Voerendaal met diverse acties en activiteiten waaronder een positief gezond programma in de wijksteunpunten, het Voerendaals sportgala en de ideeënwedstrijd met betrekking tot eenzaamheid. In sprint 2 staat vooral de ervaring en alles wat er reeds gebeurt in onze gemeente centraal zodat iedereen makkelijk een praktische vertaalslag kan maken wat positieve gezondheid voor jezelf betekent. In sprint 3 en 4 worden vervolgens een verdiepings- en verbredingsslag gemaakt om een volgende stap te zetten in de positieve gezondheid van onze inwoners. Dit alles doen wij in nauwe samenwerking met allerhande partners uit onze gemeente, o.a. onderwijs, ondernemers en zorgpartners. Ook regionale en nationale partijen kijken mee vanuit hun expertiserol. Denk hierbij aan het Institute for Positive Health, maar ook GGD Zuid Limburg.

Q-koorts

Onderzoek door Onderzoeksraad voor Veiligheid

In 2016 heeft de nationale ombudsman geconcludeerd dat - ondanks de aanbeveling in 2012 dat de overheid excuses en een financiële tegemoetkoming zou moeten bieden aan Q-koortspatiënten en nabestaanden - Q-

koortspatiënten zich nog altijd niet (h)erkend voelen door de overheid. Naar aanleiding hiervan is door het college van B&W van Voerendaal aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid gevraagd om een onderzoek te starten. Reden hiervoor is dat momenteel de ketensamenwerking op het gebied van zoönoses niet optimaal is. Daarnaast is het belangrijk dat de balans tussen economie en gezondheid/maatschappij tegen het licht wordt gehouden om een nieuw handelingskader te creëren voor een toekomstige zoönoseuitbraak. In het gevraagde onderzoek moet de chronologie van de Q-koorts uitbraken in de periode 2007-2017 onderzocht worden, waarbij de nadruk wordt gelegd op de menselijke kant (erkenning en duurzame ondersteuning) en de afweging tussen economie en gezondheid/maatschappij (betere borging gezondheid en maatschappelijke belangen).

Q-support

Eind 2018 eindigt de opdracht vanuit het Ministerie van VWS voor Q-support om Q-koortspatiënten te adviseren en te begeleiden. Q-support is met diverse gemeenten (o.a. Voerendaal) in gesprek, zodat de zorg en ondersteuning voor de Q-koortspatiënten hiermee niet eindigt. Voerendaal heeft aangegeven zijn verantwoordelijkheid hierin te nemen en we zijn momenteel in gesprek/overleg met Q-support om deze overgang op een goede manier te laten verlopen.

\ Kanttekeningen

Hoewel gemeenten eigenaar zijn van de GGD, is slechts ongeveer een kwart van de GGD structureel gefinancierd met gemeentelijke middelen. De overige middelen zijn merendeels (ongeveer de helft van het totale budget van de GGD) afkomstig van zorgverzekeraars en landelijke overheden. Deze verbinding van financiële stromen zorgt voor risicospreiding. De afgelopen jaren is de GGD Zuid Limburg geconfronteerd met veel budgettaire kortingen. Naast de budgettaire korting van 11% die de gemeenten hebben opgelegd in de periode 2012-2015, is een ombuiging van ruim 2 miljoen euro gerealiseerd in de acute zorg en zijn diverse landelijke kortingen verwerkt. Hoewel het, mede door de omvang van het totale concern en slimme verbindingen van financiële stromen, is gelukt om aan alle financiële taakstellingen te voldoen, heeft dit ook geleid tot financiële kwetsbaarheid van de organisatie (te laag weerstandsvermogen).

In 2018 is bij Veilig Thuis en bij de ambulancezorg een groei van budget zichtbaar. Dit zorgt niet per definitie voor een beter weerstandsvermogen. Wel draagt dit bij aan het afnemen van risico's wat een positief effect heeft op de kwetsbaarheid van de organisatie en daarmee op het weerstandsvermogen.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

In 2016 is een nieuw regionaal gezondheidsbeleid vastgesteld, 'Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen'. Voor de manier waarop de GGD hiermee te werk gaat, gelden 8 kernelementen, namelijk:

1. Burgers zijn hoofdrolspelers
2. Proces en inhoud zijn even belangrijk
3. Differentiatie is essentieel
4. Bestuurlijke betrokkenheid
5. Synergie circuits
6. Publieke en private inbreng
7. Sociale marketing op alle niveaus
8. Monitoren voortgang en resultaten

Deze kernelementen sluiten goed aan op de ontwikkelingen binnen het sociale domein en op de visie op de herinrichting van het Voerendaalse sociaal domein. Doordat de GGD vernieuwingen en nieuwe werkwijzen heeft doorgevoerd, is hiermee ook een goede basis gelegd om bij te dragen aan de nieuwe taken van de gemeenten.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Jaarrekening 2016

De extra bijdrage ter hoogte van € 16.659 heeft betrekking op de afrekening van Veilig Thuis (€ 5.887) en de introductie van het Individueel Keuze Budget (€ 10.772). Deze bedragen worden ten laste gebracht van het saldo vrije budgetruimte 2017.

Begroting 2018 & 2e Begrotingswijziging 2017

De bijdrage per gemeente wordt vastgesteld op basis van een bedrag per inwoner. Jaarlijks wordt dit bedrag aangepast op basis van het inwonertal in het jaar T-2. De inwonerspopulatie van Zuid-Limburg, en ook van Voerendaal, is het afgelopen jaar stabiel gebleven.

Voor zowel de 2e begrotingswijziging als de begroting 2018 is de bijstelling voor de reguliere programmalijnen (Gezondheid en Maatschappelijke participatie, Kennis en Innovatie, Seksuele gezondheid, Infectieziekten en Milieu en toezicht Wmo) te verwaarlozen.

De wijziging spitst zich voornamelijk toe op Veilig Thuis. Veilig Thuis is nu, gezien de omvang, de complexiteit en de dynamiek van het werk, als separaat programma opgenomen in de begroting. Momenteel is in de begroting van Voerendaal € 29.373 opgenomen voor Veilig Thuis. Op basis van de aangeleverde stukken wordt de bijdrage van Voerendaal € 71.346 in 2017 en € 84.968 in 2018. Dit betekent derhalve een bijstelling van € 41.973 voor 2017 en € 55.595 voor 2018 en volgende jaren.

Deze bijstelling, gebaseerd op het bedrijfsplan VT, staat echter nog ter discussie. Het gaat hierbij om de gebruikte parameters, het hieruit voortvloeiende, benodigde budget en de verdeling over de gemeenten.

Als gevolg hiervan wordt voorgesteld om in afwachting van meer duidelijkheid de begroting nu niet bij te stellen. Voor 2017 zal afhankelijk hiervan bij de najaarsrapportage 2017 de bijstelling plaatsvinden. Voor 2018 en volgende jaren zal bij samenstelling van de begroting 2018-2021 op basis van de op dat moment beschikbare informatie de raming worden aangepast.

Dan is vooralsnog sprake van een incidentele extra bijdrage voor 2017 op het onderdeel Jeugdgezondheidszorg van € 1.800 i.v.m. met de vernieuwde positionering en daaraan gekoppelde taken. Dit bedrag wordt ten laste gebracht van de stelpost onvoorzien.

\ Uitvoering

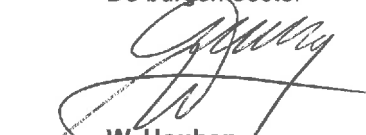
Het Algemeen Bestuur van de GGD stelt in de vergadering van 10 juli 2017 de begroting 2018 en de 2e Begrotingswijziging 2017 vast. Alvorens de begroting 2018 en de 2e Begrotingswijziging 2017 worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid Limburg (Gemeenschappelijke regeling) op 10 juli 2017, worden ze voorgelegd aan de gemeenteraden om hun zienswijze hierop kenbaar te maken. Aan uw raad wordt verzocht vóór 1 juli 2017 uw zienswijze over de begroting 2018 en de 2e Begrotingswijziging 2017 begroting kenbaar te maken. De GGD wordt op de door haar verzochte wijze geïnformeerd over de zienswijze van de raad van de gemeente Voerendaal.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

De secretaris

H.H.M. Timmermans

De burgemeester

W. Houben

\ Bijlagen

2e begrotingswijziging 2017
Begroting GGD ZL 2018
Jaarverslag GGD ZL 2016
Verslag van bevindingen accountantsverslag 2016 GGD ZL

\ Concept Raadsbesluit

Zaak 37838

Onderwerp: Begroting 2018 inclusief 2e begrotingswijziging 2017 en
jaarrekening 2016 GGD Zuid-Limburg
Openbaarheid: Openbaar
Datum Raad: 08-06-2017
Nummer: 2017/5/5

De raad van de gemeente Voerendaal;

Gezien het raadsvoorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Voerendaal met als zaaknummer 37838;

Gelet op:

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid-Limburg

\ Besluit

Een positieve zienswijze te geven t.a.v. de 2e begrotingswijziging 2017 en de begroting 2018 met de kanttekening dat niet ingestemd kan worden met het totale budget Veilig Thuis en de verdeling van de kosten van Veilig Thuis naar rato van het aantal inwoners.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 08-06-2017

De griffier

De voorzitter

mr. drs. S.H.H.J. Dormans-Simons

W. Houben

